

Zvonjenje ob hudi uri. Prepovedal je cesar Jozef II. z dekretom od dne 11. septembra 1788 vse streljanje in zvonjenje ob hudi uri. Navzlic temu se je pri mnogih cerkvah, kjer je bila prej ta navada, še zvonilo. Ljudstvo se je upiralo novim zapovedim in zahtevalo, da se zvoni. V arhivu smledniškega gradu se nahaja več listin, ki se tičejo tega zvonjenja. Ker so vsaj v nekaterih ozirih zanimive, naj napišem iz njih nekoliko črtic. Gospodu baronu H. Lazariniju, ki me je na te listine opozoril in mi jih prepustil v porabo, pa izrekam svojo zahvalo. — Ker se je pri podružnicah na Križu, v Suhadolih in v Mostah (•Prücklach•) še po prepovedi zvonilo ob hudi uri, poklicani so bili cerkovniki in ključarji omenjenih treh cerkv k grajščinski gosposki v Smlednik na ukaz okrožnega urada z dne 5. septembra 1793.* Protokol te preiskave je datiran z dne 18. septembra 1793. Navzočni so bili: komisar Jakob Prepeluh, aktuar Andrej Ksaver Florijančič in kot prič Aleš Vehovec in Valentin Kossur (morda Košir?). Zaslišal se je Mihael Završnik, cerkovnik pri cerkvi sv. Pavla na Križu. Izpovedal je, da se je pri njegovi cerkvi dvakrat ob hudi uri zvonilo, na sv. Roka večer, t. j. 16. avgusta 1793., in potem še enkrat. Na sv. Roka večer je zvonil neki Florijan, podložnik kriške grajščine; kdo je drugič zvonil, tega Završnik ne vé povedati, ker ga ni bilo doma. Kriška ključarja Janez Čebul in Anton Ježek povesta isto. Dne 19. septembra je bil pozvan Florijan s priimkom Končnik. Pové, da ga je na sv. Roka večer njegov gospodar poslal v malin. Ko je šel iz malina, nastala je nevihta. Ker je bil, ravno pri cerkvi in slišal zvoniti v vsi cerkljanski fari, v Mostah in v Suhadolih, stopil je v cerkev in zvonil skoro pol ure. Pravi, da mu ni znano, kdo je drugič zvonil in da ni vedel za prepoved zvonjenja ter obljubi, da nikdar več ne stori tega. Istega dne so bili zaslišani tudi cerkovnik in ključarja suhadolske cerkve. Zaslišanec Matija Pogačar, cerkovnik v Suhadolih, pravi, da se je pri njegovi cerkvi zvonilo ob hudi uri na sv. Roka večer. Kdo je zvonil, mu ni znano. Pač je videl iz mežnarije nekaj fantov in beračev pod cerkvenimi vrati, a zaradi prevelike oddaljenosti ni spoznal nikogar. Ni pa tega naznanil ter fantov odpodil, ker vsa soseska želi, da se zvoni, in ker bi bil v slučaju naznanila izgubil službo. Suhadolska ključarja Anton Sršen in Valentin Maren pravita, da tačas nista bila doma. Tretji ključar, Jožef Koncilija, pa pové, da mu ni znano, kdo je zvonil. Ker je po mnogih cerkvah slišal zvonjenje, mislil je, da je zopet dovoljeno. Istega dne so bili zaslišani cerkovnik in ključarji cerkve sv. Sebastijana v Mostah. Cerkovnik Jakob Gams pravi, da ni nikoli zvonil in da ne vé, kdo je na sv. Roka večer zvonil, ker ga ni bilo doma; šel je namreč na Štajersko bučele kupovat. Še enkrat, ko je šel iz Mengša domov, slišal je zvonjenje pri domači cerkvi ob hudi uri. Ker ni mogel poizvedeti, kdo je zvonil, tega slučaja ni naznanil; tudi so ga sosedje hoteli odstaviti, ker ni nikdar hotel zvoniti. Ključarja Mihael Kern in Anton Rešar sta slišala zvoniti, a menila sta, da je dovoljeno, ker se je zvonilo po vsi cerkljanski fari. Protokol o tej preiskavi se je predložil okrožnemu uradu v Ljubljani in ta je naročil z odlokom od dne 29. oktobra 1793 grajski

gosposki, naj Florijana Končnika in cerkovnika s Križa in iz Suhadol kaznuje z dvanajsturnim zaporom, ker je dolžnost cerkovnikova, da takih nezakonitih dejanj ne dopusti, ali vsaj, če so se zgodila, naznani; cerkovniku v Mostah pa, in ključarjem vseh treh cerkvâ, naj naznani kazen omenjenih treh s pristavkom, da bodo, če se ta slučaj ponovi in če ga ne bodo naznanili gosposki, kažnovani samo cerkovniki in ključarji. Prepoved zvonjenja naj grajščina v svojem okrogu ponovi. — Dne 26. februarja 1796. leta je menška fara vložila prošnjo pri okrožnem uradu ljubljanskem, da naj se ji dovoli zvonjenje in streljanje ob hudi uri, češ, da je oboje v farah na Vrhniki in v Vodicach dovoljeno. Gledé na to vlogo popraša okrožni urad z odlokom od dne 29. februarja 1796. l. smledniško gosposko, če se morda v vodiški fari brez dovoljenja zvoni in strelja, kajti okrožnemu uradu ni znano, da bi bilo to zakonito dopuščeno. Grajščinski urad naj gleda na to, da se vsi prestopniki kaznujejo in ta nedostatek povsod v dominiju odpravi. Dne 16. julija 1796. l. okrožni urad ponovi to svojo zapoved in naznani gosposki smledniške grajščine, da naj se natanko drži omenjenega dekreta cesarja Jožefa II. z dne 11. septembra 1788. l., da naj v slučaju prestopka poišče prestopnika in svoje poizvedbe predloži okrožnemu uradu v Ljubljani. V. L.

Slovstvo o domoznanstvu slovenskih dežel. Carinthia I, l. 1893, str. 104. Prof. Joh. Scheinigg: *Slovenische Ortsnamen aus Personennamen.* — Jahrbuch der Gesellschaft für Geschichte des Protestantismus in Oesterreich. l. XIV, seš. III., str. 121-133. Dr. Th. Elze: «Die slovenischen protestantischen Postillen des XVI. Jahrhunderts.» — *Starine*, knjiga 26, str. 162-194. Radoslav Lopašić: «Prilozi za poviest protestanata u Hrvatskoj». Mnogo priobčenih listin zadeva Primoža Trubarja in luteranstvo na Slovenskem. — *Academia Litterarum Regia Borussica: «Corpus Inscriptionum Latinarum»*. Voluminis terti supplementum, fasciculus tertius inscriptionum Orientis et Illyrici latinarum. Illyricum: Pars quarta: Pannonia Inferior, ed. A. de Domaszewski; pars quinta: Pannonia Superior, ed. Hirschfeld et de Domaszewski; pars sexta: Noricum, ed. O. Hirschfeld; pars septima: Raetia, ed. O. Hirschfeld. V tej dragoceni knjigi, spisani od prvih evropskih strokovnjakov v epigrafiki, je v 5. in 6. delu mnogo rimskih napisov, ki so se zadnji čas našli po Slovenskem, in drugih, ki so bolj pravilno prepisani, kakor v dosedanjih izdajah. Na 1734. strani dr. Hirschfeld predločno pobije znano Müllnerjevo podmeno o Emoni na Igu.

Die theologischen Studien und Anstalten der katholischen Kirche in Oesterreich, von Dr. Hermann Zschokke. Wien und Leipzig, 1894, 1235 str. V prvem delu te obširne knjige je obča, in v drugem delu posebna zgodovina avstrijskih bogoslovnih učnih zavodov in semenišč. Zgodovino ljubljanskega semenišča, katero bodo prihodnje leto še nekoliko obširneje pri našala «Izvestja», je spisal, kakor smo že zadnjič omenili, preč. gospod prelat dr. Ivan Kulavic. (Str. 803—816.) Zgodovino bogoslovnega učnega zavoda hrvaško-kranjske frančiškanske redovne provincije od sv. Križa je sestavil preč.